

erte, pjesme, priče i pripoviesti iz života bosanskega, v Zagrebu, cena 1 fl. 20 nov. — Hrvatska biblioteka, knjiga V.: „Španjolci v Hrvatskoj“, v Zagrebu, cena 15 nov. — Mudri Čoso, po pučkoj predaji sp. V. Vuletić Vukasović, v Dubrovniku, cena 30 nov. — Ženitbeni običaji i svatovske pjesme u Hrvata, sp. A. Pukler, v Zagrebu, cena 80 nov. — Ružmarinke, spjevao A. Harambašić, v Zagrebu, cena 60 nov. — Prvi znaci priljepčivih bolesti kod školske djece, sp. Dr. V. Gjurkovečki, v Zagrebu. — Povjest šuma i šumskoga gospodarstva v Hrvatskoj, sp. F. Kesterčanek, Zagreb, cena 1 for. Pjesme o ratu turskom, sp. B. Petranović, v Dubrovniku, cena 20 nov. — Grabancijaš prepородjen, sp. V. Gaj, v Zagrebu, cena 1 for. 20 nov. Čestitarka, sp. L. Varjačić, v Zagrebu, cena 40 nov. — Kletva, roman od A. Šenoae, v Zagrebu, v petnajst snopičih po 30 nov. To je najveći roman slavnega romanopisca Augusta Šenoae, ki ga je še dan pred svojo smrtjo pisal. Kar ni dovršil, to je po njegovi osnovi dodelal znani pisatelj Evgen Tomić. — Ra d jugosl. akad. knjiga LXIII. in LXIV. Vsebina LXIII. knjige: prinos k naglasu u (novo) slovenskom jeziku, od Valjavca; prilog za poviest glasbe južno-slovenske od Kuhača; hmelj kod drevnih sjevernih i južnih Slavena, od dra. Čeha; gradja za književno-povijesnu ocjenu Gundulićeve Ariadne od L. Zoreta. Vsebina LXIV. knjige: teorija parabole na temelju racionalnega parametra, od dra. Zahradnika; o ledenoj dobi sjeverne polutke naše zemlje, od prof. M. Sekulića; deset dana v Djakovu, od St. Schulzera; o svezcih i redovih čunjosjeka od prof. Vanečka; o obćenitih svezcih te redovih čunjoseka, od prof. Vanečka; o obćenitoj inversiji te o transformaciji pomoću reciprokih provodnica od prof. Vanečka; k poznavanju lešinskih alkaloida, od dra. Janečka. — Starine, knjiga XIV., izdava jugosl. akad., vsebina: dva nova priloga za poviest Patarena, priobćio dr. Rački; Skadarski zemljišnik od g. 1416, priobćio dr. S. Ljubić; prinosi k diplomatskim odnošajem Dubrovnika s francezkom republikom, priobćio J. K. Švrljuga; Dubrovčani francezkemu kralju Ljudevitu XIV. o velikom potresu g. 1667, priobćio J. K. Švrljuga; Komulovića izvještaj i listovi (g. 1593—4) o poslanstvu u Tursku, Erdelj, Moldavsku i Poljsku, priobćili o. Pierling in dr. Fr. Rački; iz srbsko-slovenskoga prievoda bizantinskoga ljetopisa J. Zonare, priobćio Kačanovskij; prilozi za geografsko-statistički opis bosanskoga pašalika, priobćio dr. Rački; jedan list V. Karadžića i devet listova Gagića pok. Šafařiku g. 1831—4, priobćio J. Jireček; Rimsko-slovenska služba sv. Kurilu i Metodu, priobćio dr. Crnčić. — Stari pisci hrvatski, knjiga XII. Djela Gj. Palmotića I. dio, izdala jugosl. akad. u Zagrebu. — Historički spomenici, knjiga XIII. izdaje jugosl. akad. Vsebina je nadaljevanje službenih zapisnikov dubrovačkoga vieća.

Srbska književnost. „Pevanija Zmaj- Jovanovića“. Zvezek X. Knjigarna M. Popović v Novem Sadu je dovršila s tem zvezkom svoje izdanje pesnij Zmaja Jovanovića, najslavnijšega živečega pesnika srbskega; v dodatku je spisal A. Hadžić obširen in temeljit životopis Jovanovićeve, iz kategega posnemam nekoliko črtic ter jih podajem čitateljem „Ljub. Zvona“. Jovan Jovanović se je rodil v Novem Sadu 24. nov. 1833. l. iz očeta Pavla in matere Marije. Normalno šolo je izvršil Jovanović v Novem Sadu in potem vstopil v ondotno gimnazijo, od koder je pa kmalu prestopil na gimnazijo v

Halašu in v Požunu. Juridičnih študij se je učil v Pešti, Pragi in na Dunaji ter l. 1861. postal podbeležnik novosadski. A živemu pesniškemu duhu njegovemu ni prijala uradniška kariera in odvetniški posel; njegov genij si je izbral književno polje, na katerem deluje že čez trideset let z največjim uspehom. Leta 1863. postane Jovanović nadzornik v Tekelijanumu v Pešti in zvrši o tej priliki medicinske nauke. Leta 1870. se je povrnil v Novi Sad zdravnik, vrhu tega je bival še v Pančevu, v Sremskih Karlovcih, Futogu, Kamenici — in naposled v Belegu Gradu, kjer je bil ob jednom dramaturg narodnega gledališča; a iz Belega Grada so ga grde intrige prepodile na Dunaj, kjer še zdaj živi. Na književnem polju se je oglasil Jovanović prvokrat l. 1849; prva pesen njegova „Proletno jutro“ je natisnena v 86. Knjigi „Srpskega Letopisa“ l. 1852. Od té dobe se je javljal česče v „Srpskem Letopisu“, v „Sedmici“ in v hrvatskem „Novenu“, a vsi njegovi proizvodi so bili lirski. Prvo večje delo njegovo je bil prevod eposa v dvanajstih spevih Ivana Aranja „Toldijada“; ob istem času je začel Dimitrija Mihajlović izdajati v Novem Sadu humoristični list „Mesečar“, kjer se je Jovanović kazal izvrstnega humorista, posebno s svojo, po vsem srbstvu dobro znano pesnijo „Čemerdeka, Pelenbaka“, ki je travestija Subotičeve pesni „Sablja momče Cvetdevojče“. Drugo večje delo, katero je Jovanović poklonil svojemu narodu, bil je prevod Pötöfijevega eposa „Vitez Jovan“ a l. 1861. je poslal med ljudi kos prevoda divnega dela „Die Lieder des Mirza Schaffy“ z naslovom „Istočni biser“. Dve leti pozneje je prevel Lermóntovljevo pesen „Demon“ 1864. l. izdal zbirko prekrasnih pesnic pod imenom „Gjulići“, a 1870. posrbil epos „Toldijina starost“ od Ivana Aranja. Originalne lirske pesni njegove ugledale so beli dan 1871. l. v zbirki „Sve dojakošnje pesme Zmaj-Jovana Jovanovića. I. Originalne“. Z Gjorgjem Rajkovićem je urejeval humoristične novine „Komarec“. L. 1862. je začel vrhu tega izdajati in urejevati vrli, še zdaj obstoječi list „Javor“, a 1864. šaljivi list „Zmaj“, po katerem so ga začeli čestileci imenovati zmajem. 1869. l. je izdal šaljivi koledar „Priklapalo“, a 1866. l. spisal „Šarana“, šaljivo igro, ki se še dan danes z največjim uspehom predstavlja in ki je natisnena l. 1872. in 1876. v „Zborniku pozorišnih del“. L. 1872. je izdal Jovanović vsega Mirzo Schaffyja v prevodu ter začel izdajati nov humoristični list „Žuža“, ki je nehal l. 1874. Dve leti kasneje je izdal šaljivi koledar „Zužan“, a 1878. je preložil „Otmu Muranj-grada“ od Aranja. Za poslednje rusko-turške vojske je izdal „Ilustrovanu ratnu kroniku“ ter osnoval šaljive novine „Starmali“, ki še dan danes izhajajo. Tudi drugih narodov odlične pesnike pozna Jovanović dobro in je mnogo pesnij prav vzorno preložil. Zadnje pesniško delo mu je „Enoh Arden“ Alfreda Tenisna. Ali Jovanović ni samo pesnik, on je tudi znan beletrist in učen medicinec ter tudi v teh dveh strokah je izborno deloval. V zadnjih letih se je poprijel Jovanović — otročjih pesnij, ki so v začetku izhajale v „Radovanu“; Zmaju na ljubav je začel 1880 l. Čika Jova izdajati „Neven“, list za deco in Zmaj mu je glavni sodelavec; a koliko ljub in drag je Zmaju „Neven“, svedoči njegova izreka: „Neven je mezimče moga idealnog života na zemljištu moga praktičnog iskustva“. — Hadžić karakterizuje na konci životopisa pesnika Jovanovića toli izborno, da postavljam njegove besede semkaj: „Zmaj-Jovanović je pesnik u pravom, u plemenitom smislu te reči, prvi pesnik megju današnjim našim lirskim pesnicima, pesnik, koji tvrdo veruje u

večnost tanjih čuvstava, ū prava sreće i tuge, ljubavi in mržnje, u uzvišenost i neoborivost oduševljenja za sve, što je dobro in lepo, bolje in lepše, u besmrće čiste device poezije, koja prolazi čista in kroz divlje, tvrde narode, i kroz preizobražene razbludne mekušce, koja će preživeti vse teorije, struje, pravce i krivice društvenoga života, a ostati uvek cvet i melem duha i srca čovekova“. — Daj Bog, da se i Slovenci upoznajo z Zmajem! — — Knjigarna Luke Socića v Novem Sadu pozivlja občinstvo, da si naroči vrlo važno delo: „Srbi u Ugarskoj, njihova povesnica, povlastice, crkva, političko i društveno stanje; u dve knjige francuski napisao Emil Piko. S francuskoga preveo, popravio, i dopunio dr. Stevan Pavlović“. — Zgodovina srbskega naroda v Avstro-Ogerski državi je v vsakem obziru znamenita, posebno po veliki selitvi Srbov pod patrijarhom Arsenijem Čarnojevičem l. 1690. Velik del naroda srbskega se je preselil pod vojnimi zastavami in z orožjem v roci, kot pomoč nekdanje nemške imperije rimskega carstva, poznejše Avstrije — da zavzame nova zemljišča in bóde živi jez proti navalom azijskih divjakov, trajajočim skoro tristo let. Antemuralis christianitatis! Junaštva Srbov vojakov, borba za politični obstanek v teh zemljah, trudi in požrtvovanja, da se vzdrži vera in cerkev, da narod napreduje in se izobrazuje — in vrhu tega, da pošteno po junaški izpolnjuje ugovor (pactum conventum) z dvoglavim orlom Dunajskega cesarja in Peštanskega kralja, vse to zbral in uredil je véstno odlični francoski pisatelj Emil Piko. Prelagatelj, dr. S. Pavlović, jeden prvih srbskih zgodovinarjev, prelóžil in dopolnil je to monumentalno delo. — Zabeležiti so nam še sledeče knjige: „Narodne satirično-zanimljive podrugalice. Skupio ih po Boki Kotorskoj, Crnoj Gori, Dalmaciji a najviše po Hercegovini Vuk vitez Vrčević. 8°, 148 str. Založila knjigarna Dragotina Pretnarja v Dobrovniku. Koliko vrednosti bode ta zbirka Vrčevićeva, znamo lahko, ako rečemo, da je poleg Vuka baš Vrčević najznamenitejši zbiratelj narodnega blaga v Srbih. — Znani srbski pisatelj Milovan Gj. Glišić izdal je drugi zvezek svojih „Pripovedek“. Natisnene so tu sledeče povesti: U zao čas. — Učitelj. — Zadušnice. — Šetnja posle smrti — Posle dvadeset godina. — Novine srbske močno hvalijo to zbirko.

M. M.

„Archiv für slavische Philologie“ — VI. knjige 4. zvezek je prišel te dni na svetlo. Spet je poln lepih razprav in književnih poročil. Priobčuje te spise: Leciejewski: Die Sprache des polnischen Theils des Florianer Psalters; A. Veselovsky: Neue Beiträge zur Geschichte der Salomonssage; Al. Šahmatov: Zur Textkritik des Codex Sviatoslai vom J. 1073. Oddelek „Anzeigen“ nam prinaša od A. Brücknerja, profesorja slovanskih jezikov na vseučilišči v Berlinu, interesantna naznanila o imenitnih novih staroslovenskih, ruskih in litavskih knjigah. V oddelku „kleine Mittheilungen“ so ti krajši spisi: Nil Popov Zwei Bruchstücke der russischen Volksdichtung aus den Zeiten Peters des Grossen; V. Jagić: Weiterer Beitrag zur Feststellung der Grenzen des dalmatinisch-kroatischen Glogolismus im XV. u. XVI. Jahrh.; V. Jagić: Slavica im British Museum; Ed. Wolter: Einige Eigenthümlichkeiten des galizischen Aprakosevangeliums vom Jahre 1266; prof. Nemanic iz Pazina nam priobčuje zanimljive bajeslovne doneske o volkodlaku iz Istre. — V književnih poročilih govori V. Jagić o tistih jezikoslovnih knjigah slovanskih, ki so zadnje mesece prišle na